



2010:58

Brösarps station

– omläggning av tak

Antikvarisk medverkan, 2010

Emelie Petersson



Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2010:58

Brösarps station

- omläggning av tak

Antikvarisk medverkan, 2010
Maglehems socken, 1087
Simrishamns kommun
Skåne län

Emelie Petersson

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.m.se

© 2010 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2010:58
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Brösarps station efter takomläggning. Foto Emelie Petersson
Fyndteckningar mm:
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

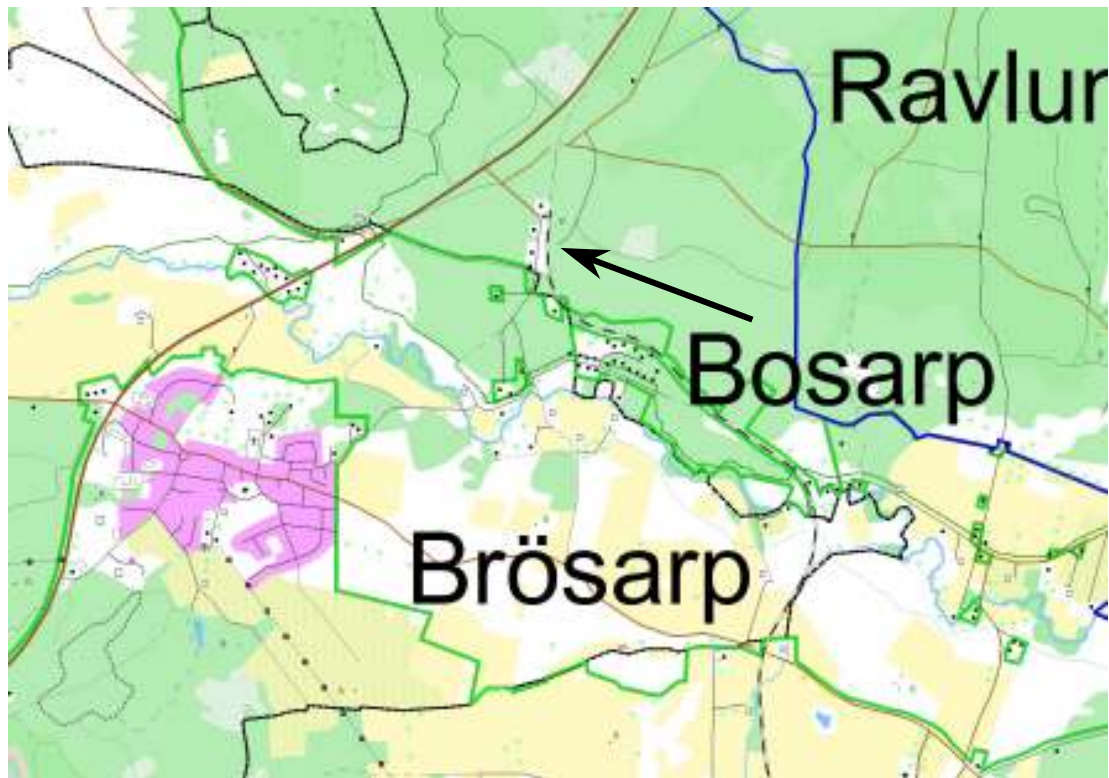
BRÖSARPS STATION - OMLÄGGNING AV TAK

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	5
Utförda åtgärder	6
Avvikelser från handlingar	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	7
Övriga handlingar med relevans för ärendet	8



Simrishamns kommun



Brösarps station ligger nordost om Brösarp.

Sammanfattning av utförda åtgärder

Föreningen Skånska Järnvägar har för avsikt att lägga om taket på Brösarps station uppdelat på fyra etapper. Arbetena påbörjades under 2009 då en fjärdedel av takytan, placerad ovan den sydöstra entrén, lades om. I år har arbetena fortsatt med två takfall åt nordost.

Administrativa uppgifter

Objekt	Brösarps station
Socken	Maglehem
Kommun	Simrishamn
Länsstyrelsens beslut	2010-09-09, dnr: 434-71295-09
Regionmuseets dnr	K12.20-266-10, 1087
Byggherre/beställare	Skånska Järnvägar AB
Entreprenör	Martin Dahlbergs Mark & Bygg, Sankt Olof
Byggnadstid	september – oktober 2010-10-14
Antikvarisk slutbesiktning	2010-10-19

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Brösarps station uppfördes år 1900 av ÖSJ. Förutom stationshuset finns ytterligare fyra byggnader på området, godsmagasin, förrådsbyggnad, bostadshus samt ett lokstall. Byggnaderna underhålls av föreningen Skånska järnvägar AB som också bedriver ångtågstrafik på sträckan Brösarp - S:t Olof sedan 1971.

Av äldre fotografier framgår att stationshuset ursprungligen har haft ett papptak med liggande våder. I taknocken i öster var en flaggstång fäst och i norr och söder satt lägre nockprydnader krönta med klot. I och med att byggnaden fick ett tegeltak togs dessa ned men infästningarna efter dem går fortfarande att se inne på vinden. Till omläggning av taken på lokstallet och godsmagasinet erhöll föreningen bidrag 2005 respektive 2006. 2008 fick man bidrag till reparation av taket på stationsbyggnaden men till följd av brist på egna medel genomfördes arbetena först under 2009.



På den vänstra bilden syns de berörda takfallen, den ljusare panelen är en äldre lagning med panel utan profil. På den högra bilden syns rötskador i anslutning till rännviden.

Utförda åtgärder

Samtliga tegelpannor har tagits ned med ambitionen att oskadade pannor skall återanvändas. Taket har kompletterats med 80 begagnade pannor av märket Cimbrishamn tillsammans med 8nockpannor. Likt föregående år har de kompletterande pannorna lagts på entrétaket.

Läkt liksom takpapp har rivits ned och herefter har lagningar utförts på tre takstolar. Sparrarna har skarvats ungefär mittpå och de nedre rötskadade delarna har ersatts med friskt virke. Av underbrädningen har omkring 10 – 12 kvadratmeter bytts ut. Skadorna fanns i anslutning till rännviden, invid takfoten samt på utsprånget.

Panelen har bytts i samtliga takutsprång, med undantag av utsprånget åt norr som var bytt sedan tidigare, vilket är synligt genom en förenkling där pärlspontsbrädor ersatts med brädor utan profil. Den äldre befintliga panelen på takutsprånget har en pärlspontprofil vilken inte har gått att helt efterlikna utan den nya panelen som använts skiljer sig något från befintlig avseende profilen.

En taktass på det nedre takfallet, entrétaket, har lusats i med nytt virke och en taktass har bytts ut i sin helhet på det övre takfallet medan mindre ilagningar har gjorts på tre stycken. På entrétaket har enbart panelen i takskägget ersatts, i övrigt var underlaget i gott skick.

Likt föregående år har en justering av underbrädningens avslutning gjorts. Befintligt utförande där panelen avslutas med en bräda på högkant hade medfört problem med rötskador eftersom regnvatten som runnit in under takteglet inte kunnat rinna ut utan hade blivit kvar bakom takfotsbrädan. För att åtgärda detta lades en ca 20-25 cm bred plywoodskiva mellan sista bärläkten och takfotsbrädan

utmed samtliga takutsprång. Ovanpå skivan lades papp. Med denna konstruktion leds nu regnvatten ut över brädan istället för att bli stående bakom den.



Bilder tagna av hantverkarna som visar lagningar i underbrädningen i anslutning tillnock och rännedal.

Ny papp har lagts på samtliga omlagda takfall. Befintlig rännedal har ersatts med galvad plåt som falsats samman likt tidigare. De nya hängerännorna är tillverkade i aluzink. En ny vindskiva har monterats på entrétaket. På de takytor som inte kommer att beröras av kommande takomläggningar har nockpannorna murats fast med murbruk C. Övriga nockpannor har försetts med nocktätning samt skruvats fast i väntan på framtida arbeten.

Avslutningsvis har takutsprången målats i en brun kulör, NCS S7020-Y60R, med en alkydoljefärg från Flügger. Kulören är vald utifrån en tidigare färgsättning av byggnaden, se vidare i Regionmuseets rapport *Brösarps station 2009:86*.

Avvikelser från handlingar

Vid murning av nockpannorna användes ett cementbruk vilket är ett avsteg från länsstyrelsens beslut som föreskriver traditionella material. Först efter att slutbesiktningen var gjord och arbetena godkända blev det vidare känt att ett polymerbaserat lim använts vid ilagning av taktassar. Antikvarisk medverkande informerades inte under det pågående arbetet utan har i efterhand kunnat konstatera att arbetet inte utförts enligt vad som var överenskommet.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Befintliga byggnadsdelar har tagits tillvara i så stor utsträckning som det har varit möjligt medan moderna material har använts trots tydlig information om att enbart traditionella material accepterades.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

2009-09-25

Föreningens bidragsansökan

2010-09-07

Länsstyrelsens beslut om bidrag, dnr 434-71295-09

Kristianstad 2010-11-03

Emelie Petersson

Regionmuseets rapportserie 2010

Kulturmiljö

1. Vä 2:107, Vä sn, FU, Anders Edring, 2009
2. Villa Petterssons trädgård – en restaurering, Svalöv sn, AK, Anna Rabow, 2008
3. Marsvinsholms slott – renovering av balustrader, Balkåkra sn, AK, Kristina Nilén, 2008
4. Gravfältet i Färlöv, Färlövs sn, FU + UN, Tony Björk, 1995 – 2005
5. Glimmebodagården – taktäckning, Brösarps sn, AK, Emelie Petersson, 2009
6. Gylstorp. Medeltida odlingslämningar i Visseltofta sn, FU, Tony Björk & Brita Tronde, 2009
7. Väsby kyrka. Bland taklagare och takläggare, Väsby sn, AK, Petter Jansson, 2009
8. Odysse längs Skånes kuster. Kust och Historia i Skåne. Bertil Helgesson, 2010
9. Övedskloster – restaurering av terrassmuren, Öved sn, AK, Kristina Nilén, 2007-2008
10. Stångby kyrka – utvändig renovering, Stångby sn, AK, Cecilia Pantzar & Kristina Nilén, 2005-2006
11. Kristianstads station – antikvarisk förundersökning, Kristianstad, AF, Emelie Petersson & Heikki Ranta, 2010
12. Allhelgonakyrkan i Lund – utvändig restaurering etapp I, Lunds socken, AK/AM, Petter Jansson, 2009
13. Hotade arter och byggnader –tips och råd vid byggnadsvård. PJ, Nils-Otto Nilsson & Åsa Jakobsson, 2009-2010
14. Människan och landskapet –Metodutveckling, etnobiologi för kulturmiljövård. PJ, Åsa Jakobsson, Anki Karlsson & Cissela Olsson, 2010
15. Vrams Gunnarstorps slott – utvändiga arbeten, Bjuvs sn, AK, Emelie Petersson, 2009
16. Ballingstorpsgården, Kviinge sn, AK, Emelie Petersson, 2010
17. Renovering av stenvälsbro vid Öveds kloster, Öved sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
18. Mörarps kyrka – invändig renovering och konservering, Mörarps sn, AK, Lotta Eriksson, 2010
19. Tullstorpsåprojektet, Trelleborgs kn, KA, Bertil Helgesson & Cissela Olsson, 2010
20. Örnans – arbeten 2009 – 2010, Örkened sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
21. Örtofta slott vid Bråån – kulturhistorisk utredning i samband med våtmarksprojekt, Örtofta sn, Kristina Nilén, 2010
22. Övedsklosters alléer. Öveds sn, PJ, Patrik Olsson, 2010
23. Sporrakulla gård 2010 – tak- och timmerarbeten, Glimåkra sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
24. Gamla begravningsplatsen i Kristianstad, Kristianstad sn, DK, Lotta Eriksson, 2010
25. Tomelilla Byagård – takarbeten 2010, Tomelilla sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
26. Tomelilla Byagård – fasadarbeten 2010, Tomelilla sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
27. Silversmedjan Kv Vapenbrodern 8, Kristianstad, Kristianstads sn, AK Katarina Olsson, 2008
28. Fjälstorps småskola – ommålning av fasad, AM, Helene Stalin Åkesson, 2010
29. Bälteberga Korsvirkeshuset – utvändig renovering, Ottarps sn, AK, Kristina Nilén, 2008-2009
30. Ilstorps kyrka – fönsterarbeten, Ilstorps sn, AK, Lotta Eriksson, 2009 – 2010
31. Heliga Trefaldighetskyrkan – tillbyggnad och invändig ombyggnad, Kristianstad sn, AM, Lotta Eriksson, 2009 – 2010
32. Norra Mellby kyrka – renovering av vapenhusets tak, Norra Mellby sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
33. Lunds domkyrka – ändring av västportalens trappa, Lund, AM, Heikki Ranta, 2010
34. Övedskloster – förändringar vid trädgårdskanalen, Öveds sn, AK, Kristina Nilén & Lars Salminen, 2009-2010
35. Östra Karup kyrkogård, Östra krup sn, DK, Lotta Eriksson, 2010
36. Blåherre mölla – en kvarnmiljö för möten mellan då och nu, Maglehems sn, BMU, Ingela Blomén, Helen Carlsson & Helene Stalin Åkesson, 2009 – 2010
37. Mejeriet Skarhults gods – takrenovering, Skarhult sn, AM, Kristina Nilén, 2010
38. Saltkokningshuset - utvändig ommålning, Karlskrona, AM, Emelie Petersson, 2010
39. Glimmebodagården, Brösarps sn, AM, Emelie Petersson, 2010
40. Smedtorpet, Hässleholm sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
41. Tobaksmonopolet 2010 – fasadrenovering, Fjälkinge sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
42. Ballingstorps trädgårdar, Kviinge sn, DK, Cissela Olsson, Emelie Petersson & Brita Tronde, 2010
43. Södra Mellby mölla – tre vingar och en vingbalk, Södra Mellby sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2008-2010
44. Bondrumsgården 2010, Fågeltofta sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
45. Torsebro kultrubruk 2010 – murnings- och snickeriarbeten, Färlöv sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
46. Ekestad folketspark – arbeten i fyllecellerna, Österslöv sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

47. Övraby mölla – utvändig renovering samt lyft och lagning av kuggkrans, Övraby sn, AM, Ingela Blomén, 2010
48. Scan i Ängelholm – där svenskt fläsk blev brittiskt bacon och Ystadkorven kryddades med känsla, Ängelholms sn, BD, Helene Stalin Åkesson med bidrag av Ingela Blomén och Anna Rabow, 2010
49. Parkeringsplats Uppåkra, FU, Catherine Svensson, 2003
50. Johannishus slott – utvändig renovering, AM, Emelie Petersson, 2010
51. Västra Strö kyrka – utvändig renovering, Västra Strö sn, AK, Helen Carlsson (med bidrag av Maria Sträng), 2008
52. Paviljongen, Åhus museum, FU & MD, Johan Dahlén, 2009
53. Baptistkapellet i Oppmanna – timmerarbeten på pastorsbostaden, Oppmanna sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
54. Vad som trots allt försvinner – ett forskningsprojekt om dokumentation och värdering av svårbevarat kulturarv, PJ, Helene Stalin Åkesson, 2008-2010
55. Ryttmästarebostället – flygelbyggnad, Gärds Köpinge sn, AM, Heikki Ranta, 2009
56. Utvändig restaurering och svampsanering av Fränninge kyrka, Fränninge sn, AK, Mia Jungskär och Heikki Ranta, 2008-2009
57. Fjärestads kyrka – renovering av tornet, Fjärestads socken, AM, Heikki Ranta, 2009
58. Brösarps station – omläggning av tak, Maglehems sn, AM, Emelie Petersson 2010

Förkortningar:

AF- antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AM- antikvarisk medverkan
AU- arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt
FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD- murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning
PJ- projektrapport
VP- vårdplan
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD- byggn-ark-dokumentation
BMU- byggnadsminnesutredning

